

श्री संत कथामृत

श्री दासगणकृत

अध्याय ५७ वा

श्री गणेशायनमः ॥ हे चित्स्वरूप लंबोदरा । आद्यमृत
उदारा । धरून सत्वर माझ्या करा । ग्रंथलेखक करवावे ॥ १ ॥
एका श्रोते समस्त । हा संतकथामृत नामे ग्रंथ । साक्षाद्गत वस्तु
संतकथा या आग्रतरू ॥ २ ॥ चमत्कार फांद्या सोज्जळ । पद्यरचना
पर्णे कोमळ । बोधरूपी आलें फळ । तें सेविण्या कांकिळ व्हा ॥ ३ ॥
हा ग्रंथ मानस सरोवर । पद्यरचना हेच नीर । संतकथा कमले
थोर । या कांसारीं विकासली ॥ ४ ॥ बोधरूपी मकरंद । य
कमलीं असे शुद्ध । तो सेविण्यासी मिलिंद । व्हा हो तुम्ही अवधे
॥ ५ ॥ मार्गे भक्तलीलामृत ग्रंथांत । जे मी वणिंलें साईनाथ ।
एकतीस बत्तिस तेहतिसांत । शिर्डी ग्रामीं वास ज्यांचा ॥ ६ ॥ तो
भक्तांचा कल्पतरू । तो भवार्णवांचा होय तारू । महा उदार दया-
सागरू । भक्तवत्सल ज्ञाननिधी ॥ ७ ॥ त्या समर्थांचे दर्शनाशीं
पातलें तद्भक्त शिर्डीस । धन संक्रमणीं पौषमासीं । उत्तम पर्व लक्षु-
निया ॥ ८ ॥ येथें शंका येईल मनीं । कीं धन सक्रांतमकराहूनी
श्रेष्ठ नसतां पर्वणी । कां हे भक्त मिळाले ॥ ९ ॥ परी पहा धन-
संक्रांती । येतां जन सुप्रभातीं । नैवेद्य दावून सूर्याग्रती । प्रभातीं
करिती भोजनें ॥ १० ॥ तोच प्रकार येथींचा । असे जाणा श्रोते
साचा । उलगाडा करून तयाचा । सांगतो तुम्हा कारणें ॥ ११ ॥ अह-
तापरूपी वाजली थंडी । भावरूप घालून वंडी । आले भक्त तांतडीं ।
सद्गुरूसी भेटावया ॥ १२ ॥ शिर्डी उदयगिरी थोर । साई महाराज
हा दिनकर । तेथें उदेली निर्घार । म्हणून भक्त मिळाले ॥ १३ ॥

सार्द्धकृपा ही प्रभात । श्रद्धारूप गंगेत । स्नाने करून अवघे भक्त ।
 गेले सार्द्धदर्शना ॥१४॥ तों समर्थानीं मांडलें पान । भक्तांसीं द्याया
 भोजन । करूनियां पद्मान्न । उत्तम आत्मज्ञानार्थें ॥ १५ ॥ हाचि
 त्थींचा धनुर्मास । म्हणून या पर्वणीस । भोजनाची करून आस ।
 आले भक्त धावोनिया ॥१६॥ गोविंदात्मज नारायण । धीर उदार
 सज्जन । चांदोरकुलीं जन्म जाण । झाला जयाचा कल्याणीं ॥१७॥
 तो आणि हरिपंत । महाकर्मठ शुचिर्मूढ । वेद मार्गी अत्यंत । निष्ठा
 असें जयांची ॥ १८ ॥ बेरे नाना निमोगकर । लक्ष्मण माहती
 ह्तर । भक्त जमले थोर थोर । किती म्हणून सांगावें ॥ १९ ॥
 अवघे बसले मशिदीसी । हर्ष अत्यंत मानसी । जैसे पाहून जन-
 नीसीं । आनंदती लेंकुरें ॥ २० ॥ तें म्हणती चांदोरकर । जोडून
 आपुले दोन्हीं कर । या सकट त्रिवार । प्रश्न आम्हीं केला तुम्हां
 ॥२१॥ त्याचें न दिधलें उत्तर । कां राग आमुचेवर- । आज सांगा
 परमेश्वर । कोण कैसा कोठें असे ॥२२॥ महाराज म्हणती त्यावरी ।
 ताना राग न माझ्या अंतरीं । तुम्ही माझीं मुलें सारीं । मी कोष्ट
 होणावर ॥ २३ ॥ मीं स्थान तुम्हां रूसण्यातें । श्री व्यंकुशहा जरी
 असते । तरी मशी स्थान होतें । तुम्हासारिखें रुसावया ॥ २४ ॥
 असो माझे तुम्हालागुन । म्यां जे अध्याय कथिले दोन । त्याचें
 आधीं करून स्मरण । अवधान द्यावें मझोला ॥ २५ ॥ नाना त्या
 द्वय अध्यायीं । जें मी ज्ञान कथिलें पाही । तें सेविल्या अंगीं येई ।
 साधन चतुष्टयसंपन्नता ॥ २६ ॥ साधन चतुष्टयसंपन्न । जेव्हां होतो
 शिष्य जाण । तेव्हांच कथावें ब्रह्मज्ञान । उदार त्याचा व्हावया
 ॥ २७ ॥ सिद्धवस्तु साधावया । ज्या ज्या योजिती उपाया । त्याचें
 नांव ये ठायीं । साधन ऐसे जाणिजे ॥ २८ ॥ तीं साधने आहेत

चार । नामें ऐक क्रमवार । चित्त करूनियां स्थिर । आहे विषय गहन
 हा ॥ २९ ॥ नित्यानित्य वस्तु विवेक । दुसरें तें वैराग्यदेख । तिसरें
 शमदमादि शटक । चौथें जाण मुमुक्षुता ॥ ३० ॥ नित्यानित्यवस्तु
 विवेकाची । व्याख्या ऐक आतां साची । प.हिजे भावना मनीची ।
 कीं ब्रह्मसत्य जगमिथ्या ॥ ३१ ॥ नित्यानित्य वस्तु विवेक । बाणले
 मनीं हें दावण्या देख । नाना खटपटी दांभिक । करूनि जना भोंदिति
 ॥ ३२ ॥ कौणी होऊन वारकरी । खेपा घालिती पंढरपुरीं । परी
 एकही न जाणे हरि । कोण कैसा कोठे असे ॥ ३३ ॥ तीही न वारी
 श्रद्धायुक्त । केवळ मान मिळावा जगतांत । हाच हेतु असे सत्य । त्या
 वारीच्या मुळाशीं ॥ ३४ ॥ नानाग्रंथ भाराभर । करूनियां पाठांतर ।
 परी स्वतांचे न शुद्ध अंतर । उपदेश मात्र करिती परा ॥ ३५ ॥
 ते ज्ञानरूपी सरोवरांत । ददुर जाण निश्चित । वादरूपी चिखलाप्रत ।
 सेवून टाकिती मकरंदा ॥ ३६ ॥ परनिंदा ज्याचे मुखीं । आपलीच
 मिरवीती शेखी । ते न जाणावे विवेकी । अयोग्य ब्रह्म ज्ञानातें
 ॥ ३७ ॥ इहपरलोकींच्याविषयाची । आशा न ज्यास उरली
 साची । तीच मूर्ति वैराग्याची । नाना जाण निश्चये ॥ ३८ ॥ शम
 दम तितिक्षा उपरती । श्रद्धा समाधान यां प्रती । शमादी षटक
 बोलती । ज्ञाते पुरुष चांदोरकरा ॥ ३९ ॥ मनोनिग्रह विषयां ठायीं ।
 याचें नांव शम पाही । ऐक दमाची व्याख्याही । सावधान चित्तानें
 ॥ ४० ॥ विषयीं गेलिया वासना । बलात्कारे आवरिती मना । त्या
 आवरण्याप्रती माना । दम ऐसे म्हणावें ॥ ४१ ॥ निज प्रारब्ध
 करून । प्राप्त झालिया दुःख जाण । तें आक्रोशा वांचून । सहन करण
 ती तितिक्षा ॥ ४२ ॥ मायाजाळीं न गुंते चित्त । कनक कांता सु
 आस । हें मानणें मिथ्या भूत । याचें नांव उपरती ॥ ४३ ॥ विषया

युक्त असणें मन । याचेंच नांव श्रद्धा जाण । आतां राहिलें समा-
 धान । त्याचें विवरण ऐकावें ॥ ४४ ॥ समान सुख दुःखें मानी
 सारीं । तळमळ मुळीं न अंतरीं । स्थिर चित्त शैलापरी । याचें नांव
 समाधान ॥ ४५ ॥ मनीं मोक्ष इच्छा बळकट । त्या व्यतिरिक्त मानी
 वीट । अपराक्ष ज्ञानाची जो वाट । हुडकीतसे तो मुमुक्षु ॥ ४६ ॥
 मुमुक्षुपणाची पात्रता । अंगीं असणें तत्त्वतां । याचें नांव मुमुक्षुता ।
 निश्चयें करून जाणावें ॥ ४७ ॥ आतां मोक्ष म्हणजे न वैकुंठ ।
 मोक्ष म्हणजे न कैलासपेठ । आहे फार अवघड वाट । चांदोरकरा
 या मोक्षाची ॥ ४८ ॥ जगाचें जें आदिकारण । जें अविनाश शुध्द
 चैतन्य । त्या वस्तूशीं तादात्म्य होणें । याचें नांव पहा ॥ ४९ ॥
 त्या अविनाश मोक्ष पदासी । जाणें हाचि पुरुषासी । पुरुषार्थ नाना
 निश्चयेसीं । त्यावीण अवघें बोखटें ॥५०॥ ऐसी ऐकितां समर्थवाणी ।
 चांदोरकर जोडोनि पाणी । बोलते झाले लीन वचनी । ते शुध्द
 चैतन्य कैसें असे ॥ ५१ ॥ जें जगाचें जगदाधार । जें व्यापून
 उरलें चराचर । ज्याचेंच ठायीं अखेर । लय होणार जगताचा
 ॥ ५२ ॥ ऐसें जें का आद्यमूळ । तेंच चैतन्य सोज्वळ । जगत जें
 दिसतें निवळ । तो भास जाण नारायणा ॥५३॥ तें चैतन्य आहे
 ऐसें । हा निश्चय ना करवत असे । मात्र क्षण क्षणा येत असे । साक्ष
 असणेपणाची ॥५४॥ जेथें न व्यापक चैतन्य । ऐसें न मुळीं जगीं
 स्थान । एकही वस्तु त्यावीण । गवसे न शोधूं गेलिया ॥ ५५ ॥
 वस्तु निर्देश होण्यासी । चैतन्य मात्र म्हणावें त्यासी । बाकी वत्सा
 तयासी । नाम रूप कांहीं नसे ॥५६॥ जैसा कां हा प्रमंजन । रंग
 रूपातीत जाण । तैसेच आहे चैतन्य । हें कदाहीं विसरू नको
 ॥५७॥ त्या चैतन्या ब्रह्म म्हणती । तदोपासना ज्ञाते करिती ।

ऐशा उपासका या जगती । ब्रह्मवेत्ते म्हणतात ॥ ५८ ॥ वृक्ष कोटी
 प्राणी कोटी । जीव कोटी जंतु कोटी । एक चैतन्याच्या पेटी
 अवघे जाण सामावे ॥ ५९ ॥ दृश्य ज्ञेय भासमान । या अवघ्यासी
 आधकारण । नाना एक चैतन्य । किती सांगू तुजप्रति ॥ ६० ॥
 तें चैतन्य सर्व व्यापक चैतन्य । क्लेश रहित देख । ते सत्यज्ञानरूप
 एक । आनंदरूप तेंच कीं ॥ ६१ ॥ हे अवघे आवण । त्यापासून
 नाहींत भिन्न । त्या चैतन्या लागून । ब्रह्म ऐंभे म्हणावें ॥ ६२ ॥
 तै चांदोरकर जोडून हात । म्हणती हे सद्गुरुनाथ । ब्रह्म सर्वव्यापक
 क्लेश रहित । आनंदरूप एक म्हणतां ॥ ६३ ॥ आणि तेंच ब्रह्म-
 सर्वाठायीं । नटलें म्हणतां माझे आई । येथे मजला शंकरा येई ।
 त्याचें करा निरसन ॥ ६४ ॥ जग अवघे क्लेश सुवन । तैसेच आहे
 अनंत । चैतन्याचे गुण त्यांत । कांहीं न येती प्रत्यया ॥ ६५ ॥ जो
 अंध जन्मापासून । तो कैसा पाहिल लावण्य । तेंमे सत्य चैतन्य ।
 मिथ्यामाजीं राहे कसें ॥ ६६ ॥ आत्माच चैतन्य लेखितां । तदैकत्व
 गुरुनाथा । नष्ट होईल सर्वथा । कां कीं आत्मे अनंक ॥ ६७ ॥
 आत्म्याचें सुखदुःखमान । न होय अन्योन्या लागून । मग अवघ्यांत
 एक चैतन्य । आहे कसें म्हणावें ॥ ६८ ॥ जैसी शरीरं भिन्न भिन्न ।
 तैसेच आत्मे भिन्न भिन्न । आत्मा चैतन्यापासून । वाटे असावा
 निराळा ॥ ६९ ॥ तें म्हणती साईनाथ । चुकतोस तूं नाना येथ ।
 आतां करून स्वस्थ चित्त । अवधान द्यावें मद्रबोला ॥ ७० ॥ पहा
 ताम्र शुभ्र काळा । मिश्र रंग निळा पिवळा । फिरमिजी हिरवा
 जांभुळा । पृथक टाकिलें पाण्यांत ॥ ७१ ॥ मग त्यांचे भरून पेलें ।
 ठोविले वेग वेगळाले । म्हणून कां होतें निराळें । उदक वेढ्या ते
 ठायीं ॥ ७२ ॥ ताम्रसंगें ताम्र जाण । विसलें ताम्र होन । पिस-

क्यासमें पीलपण । आलें नाना उदकासी ॥ ७३ ॥ मग तें घेऊन
 मिश्रण । केलिया त्याचें पृथक्करण । पिवळेंपण हिरवें पण । नष्ट
 होईल उदकाचें ॥ ७४ ॥ तैसैं आत्माहृदय होतां एक । प्रतीतीस
 येती सुखदुःख । हृदयें मात्र अनेक । आहेत नाना भानवांचीं
 ॥ ७५ ॥ परी आत्म्याचा न भेद तेथ । तो अवघ्यांचा एकची एक
 सत्य । सुखदुःखेंही तो खचित । आहे धर्म हृदयाचा ॥ ७६ ॥ परी
 हृदयास येण्या हृदयपण । आहे आत्म्याची अपेक्षा जाण । आत्मा
 तोच चैतन्य । वोळख वत्सा तयासी ॥ ७७ ॥ आतां नाना तुमचीं ।
 करावया समज साची । फोड करून या विषयाची । सांगतां तें
 ऐकावें ॥ ७८ ॥ चैतन्य आहे त्रिमुणात्मक । परमार्थिक व्यवहा-
 रिक । आणिक पहा प्रतिभासिक । हे वत्सा नारायण ॥ ७९ ॥
 जैसा एकचि देहजाण । भोगितो अवस्था तीन । वृद्ध तारुण्य बाळ-
 पण । तोची प्रकार येथींचा ॥ ८० ॥ पारमार्थिक चैतन्याची । ज्या
 आत्म्या आली साची । योग्यता नाना तयाची । होत गणना साधूंत
 ॥ ८१ ॥ जे सशास्त्र करिती वर्तन । त्याज्या त्याज्या जाणून । त्या
 आत्म्यालागून । व्यवहारिक म्हणावें ॥ ८२ ॥ जे असत्या सत्य
 मानिती । जे अज्ञानपटलें झांकले असती । नाना ऐशा आत्म्याप्रती ।
 प्रतिभासिक म्हणावें ॥ ८३ ॥ प्रतिभासिक तें अज्ञान । व्याहारिक ते
 सज्जन । पारमार्थिक ते संत जाण । परि आत्माचि कारण अव-
 घ्यांसी ॥ ८४ ॥ पहा राजा, अधिकारी, राजदूत । या अवघ्या-
 तिघांप्रत । कारण राजसत्ता सत्य । परि भिन्नत्व तिघांठायीं ॥ ८५ ॥
 राजास वसावया सिंहासन । गज पालखी नाना यान । राजा
 स्वह्छें करून । अवघ्यालागीं वागवितो ॥ ८६ ॥ राजाज्ञेस अनु-
 सरून । अधिकारी वर्ग वर्ते जाण । त्यांच्या इच्छेस अवलंबून ।

राहावें लागतें राजावरी ॥ ८७ ॥ वजावणी राजाझेची । राजदूत
 करिती साची । परि त्यांच्या इच्छेची । गती येथे कुंठित ॥ ८८ ॥
 राजसत्तेच्या आवरणांत । ही वागते अवधी रयत । परी कारण अव-
 ध्यांप्रत । आहे एक राजसत्ता ॥ ८९ ॥ राजेपण सर्वावपण । दूतपण
 रयतपण । हें अवधें अवलंबून । आहे राजसत्तेवरी ॥ ९० ॥ राजा
 अधिकारी राजदूत । तैसीच ही अवधी रयत । या सर्वांपाभून खचित ।
 आहे भिन्नराजसत्ता ॥ ९१ ॥ एक राजा मृत होतां । नष्ट न होव
 राजसत्ता । म्हणून तिची भिन्न कथा । उघड उघड दिसते कां
 ॥ ९२ ॥ परी तादाम्य राजसत्तेसी । जो होतो निश्चयेसीं । राजेपण
 तथासी । लाघते हा न्याय असे ॥ ९३ ॥ स्वतः ती राजसत्ता ।
 अविक्रीय आहे सर्वथा । मात्र तिचा आधार पोहचतां । सर्व कांहीं
 घडतसे ॥ ९४ ॥ तूं जो बैसतोस गादीवर । तो राजसत्तेच्या जोर-
 वर । जो पंखा वारी तुजवर । तव शिपाई नारायणा ॥ ९५ ॥ तेही
 राजसत्तेनीं । पंखा वारी तुजवरी जाणी । तुम्हां उभयतां लागूनीं ।
 कारण सत्ता एकची ॥ ९६ ॥ पूर्ण राजसत्तेचा । अनुभव राजा केत
 साचा । तिच्या कांहीं अंशाचा । अनुभव घेत अधिकारी ॥ ९७ ॥
 ताही पेक्षां कमी अंश । लाघलासे शिपायास । नुस्त्या तिच्या आश्र-
 यास । राहून रयत वर्ततसे ॥ ९८ ॥ तैसे आत्में पारमार्थिक ।
 ब्रह्मासी तादाम्य होती देख । म्हणून त्यांना ब्रह्ममुख । पूर्ण लोपे
 नारायणा ॥ ९९ ॥ ऐसें ऐकतां गुरुभाषण । तो गोविंदानमज नारायण ।
 बोलता झाला कर जोहून । त्या साई समर्थासी ॥ १०० ॥ निरवण
 राजसत्तेचे । अंश कैसे पडतील साचे । अंश पडतां तिर्येचे । निर-
 यत्व जाईल ॥ १०१ ॥ महाराज ह्मणती तेधवां । नाना प्रश्न केवळ
 वरवा । तेंणें समाधान माझे जिवा । झालें असे ये काळीं ॥ १०२ ॥

राजसत्ता अभेद खचित । परी विभागाची येते प्रचीत । तोच न्याय
 चैतन्यांत । अनंतरूप दिसे जें ॥१०३॥ त्या सचेचे न अंश पडती ।
 परी ग्राहक भाग पाडून घेती । जैसी ज्याची असे शक्ती । तो तितुके
 घेत असे ॥१०४॥ घट बोळकें रांजण । डेरा गेळा माथणी जाण ।
 या अवघ्यांत भरून । आकाश राहिलें नारायण ॥१०५॥ आकाश
 जेव्हाढें नदींत । त्यापेक्षा थोडे किंचित । सामावले रांजणांत । त्यापेक्षां
 घटांत कमी ॥१०६॥ गेळ्या बोळक्यामाजी जाण । कमी असे त्याहून ।
 आकाशाचे कां ह्मणून । माग येथें पडले वा ॥१०७॥ तीच आहे तेंथें
 स्थिती । हें नाना आण चितीं । हें आत्म्याचें रूप निश्चिती । तुजलागीं
 निवेदीलें ॥१०८॥ हें जें अवघें दिसतसे जगत । तो मायेचा खेळ
 सत्य । मायाब्रह्म एकचित्त । होऊन ब्रह्मांड रचियेलें ॥१०९॥
 तें म्हणे तो नारायण । समर्था ही माया कोण । कधीं कोणीं निर्माण ।
 केलें ईस ती आहे कसी ॥११०॥ जगाचें आद्य कारण । आपण
 काथिलें चैतन्य । जग त्याहून नसे भिन्न । मग ही माया आली कशी
 ॥१११॥ महाराज बोलले त्यावरी । माया उदेली कैशापरी । तें
 मी सांगतों निर्धारिं । ऐक आतां एकचित्तें ॥११२॥ त्या चैत-
 न्याची जी शक्ति । तीच माया निश्चिती । तितें या चैतन्याप्रती ।
 ठायीं ठायीं नटाविलें ॥११३॥ परी निवड करूं जातां वेगळी न होती
 सर्वथा । गूळ गोडी निवडितां । जैसी नाना नये कीं ॥११४॥ वा
 सूर्य आणि प्रभा त्याची । पृथक करितां नये साची । तीच ब्रह्म
 आणि मायेची । आहे स्थिती चांदोरकरा ॥११५॥ सूर्य आणि
 प्रभा जाण । शब्द जरी भिन्न दोन । परी प्रभा सूर्य मिळोन । सूर्य
 आला आकारा ॥११६॥ सूर्य आपल्या प्रभेकरून । आपलेंच जगा
 करचितो ज्ञान । माया ब्रह्मांत तो जाण । प्रकार आहे नारायणा

॥ ११७ ॥ परी माया आहे सांत । चैतन्य तें अंतातीत । परी दोहोंचे
 अनादित्व । कायम आहे सर्वथा ॥ ११८ ॥ माया ती प्रकृति । चैतन्य
 पुरुष निश्चिती । या दोहोंपासून उत्पती । झाली जगाची या वत्ता
 ॥ ११९ ॥ प्रकृति पुरुषाचें विवरण । गेला ज्ञानराजा करून ।
 अमृतानुभवा माजी जाण । मोहिनी राज प्रसादें ॥ १२० ॥ म्हणून
 आतां तयाची । पुनरुक्ति न मी करीं साची । फक्त त्या आत्मज्ञान
 गुहेची । ओळख देतो करून ॥ १२१ ॥ जे जे त्या गुहेचे ।
 भेले ते न घेती परत । ते गुहाच होउनियां तेथ । आनंदानें राहवी
 ॥ १२२ ॥ पुरुष अवघ्याचा कारण । माया हें कार्य जाण । त्या
 मायेचें महिमान । अगाध आहे नारायणा ॥ १२३ ॥ मी गोम्य
 तिच्या अमका कोणी । भास हें जें वाटतें नाना मनीं । तें मायेच्या
 योगानीं । असत्या होतसे ॥ १२४ ॥ मायेनें वेधिल्या पूर्वा
 सत्याचें न राहे मान । माये मार्जी दोन गुण । आर्हेत ते हे
 आतां ॥ १२५ ॥ जें आहे त्यां झांकणें । जें नाही तें भासवें ।
 त्या मायेच्या योगानें । भ्रमित होतो जीव हा ॥ १२६ ॥ एका
 मजुरास पडलें स्वप्न कीं मी राजा झालों म्हणून । येथें प्रथमतः
 मजूरपण । त्याचें झांकिलें मायेनें ॥ २७ ॥ वास्तविक नसतां रात्रे
 पण । तें त्या मायेनें भासविले जाण । तैसे ब्रह्मास झांकून । जगा
 माया दावितसे ॥ १२८ ॥ वस्तुता हें नोहे जगत । एक चैतन्य वस्तु
 सत । परी माझेमुळे आले प्रतीत । जगत आहे म्हणूनी ॥ १२९ ॥
 जगतासह जगताचें । विषय अवघे असत्य साचे । परी ते सत्य वास्तु
 जगताचे । अकल्याण करिताती ॥ १३० ॥ यासाठींच आवरण । एक
 मायेचे ज्ञानें करून । मग दिसेल शुद्ध चैतन्य । तूंच अवघा ह्यामी
 ॥ १३१ ॥ पाण्याचे गेल्या गदूळपण । जैसे दिसतें शुद्ध जीवन ।

तैसें मायेचें गदूळपण । टाकितां चैतन्य दिसेल कीं ॥ १३२ ॥ त्या
सद्वस्तूची उपासना । तुवां करावी नारायणा । हेंच माझें अवध्यांना ।
आहे आतां सांगणें ॥१३३॥ आत्मा तीच सद्वस्तु । हा अध्यात्माचा
होय हेतु । तो आत्मा जाणून तूं । ह्याच जन्मीं मुक्त व्हावें ॥१३४॥
ऐसें ऐकतां ब्रह्मज्ञान । अवघे आनंदलें पूर्ण । समर्थपदीं लोटांगण ।
घातूं लागले शिष्य ते ॥१३५॥ वैद्य साठे चांदोरकर । बेरे नाना निमो-
णकर । मारुती लक्ष्मण नूलकर । किती म्हणोन वर्णावे ॥ १३६ ॥
अनुलक्षुनी या अवध्यांसी । महाराज बोलले प्रेमेंसी । वत्सांनों या
ज्ञानासी । ठेवा मनीं जागृत ॥१३७॥ तथास्तु म्हणती अवघे भक्त ।
वारंवार घालिती दंडवत । ज्ञाननर्भीचा सविता जेथ । तेथें अंधार
काठोनी ॥ १३८ ॥ हे साई महाराज कृपाराशी । पदरी घ्या या
लेकरासी । आपुल्या कृपालायेसी । बैसवा हा दासगणू ॥ १३९ ॥
स्वतिश्री संत कथामृत । साईमहाराज भेष येथ । वर्षला हे ज्ञानामृत ।
त्यासी सेवा म्हणे गणू ॥१४०॥ इति सप्तपचाशत्तमोऽध्यायः समाप्तः

श्री दासगणूकृत श्री संत कथामृत

यातील श्री साईबाबाविषयींचा ५७ वा अध्याय.

शिर्डीवृत्त

जानेवारी १९४१

या महिन्यांत श्रीचे दर्शनास मद्रदेशीय तसेच महाराष्ट्रीय भक्तगण आले होते. एकंदर आलेले भक्तांची गाववार यादी पुढीलप्रमाणे आहे. वित्रागुंटा, मद्रास, बेळारी, नेळोर, कानेगांव, त्र्यंबकेश्वर, बोळिंज, बेळगांव, विलेपार्ले व अंधेरी.

देणग्या

आलेले भक्तांकडून कोटी, कायम फंड वगैरे संस्थानचे फंडास आलेल्या आर्थिक देणग्या पावत्याबरहुकूम जमा आहेत. त्यांशिवाय कपडा, [कापड निळे काठास फित लावलेली) गुलाबी शाल (जरीकाठी) अशा काही वस्तूही देणगीरूपाने आल्या आहेत.

धर्मकृत्ये

या महिन्यांत एकंदर ८८ अभिषेक, ६ अर्चने व एक लघुह्न झाले. शिवाय गरीबास, फकिरांस अन्नदान, आणि श्री. ए. आर. आर. एम्. रामनाथ चेड्डीयर बंगलोर यांनी ५० पानास अन्नदान दिले व ता. ३०/११/४१ रोजी शेकेटरी यांचे सांगणेवरून सवा सायलीची खिचडी गरीबास वाटणेत आली.

नवलविशेष.

श्री. बी. व्ही. नरसिंहस्वामी मद्रास हे ता. ७/११/४१ रोजी शिर्डीहून मद्रासकडे गेले.

ता. १४/१/४१ रोजी मकरसंक्रांतीला श्रीस अभ्यंग पंचामृत स्नान अभिषेक वरिष्ठ कार्यक्रम झाला.

श्री. शामराव हरि सुकटणकर मुंबई यांचे श्रीमंदिरांत एक दिवस रात्री ८ ते ९ पर्यंत हार्मोनियमवादन अतिशय उत्तम शास्त्रीक वाजवून गायन झाले.

श्री. ह. भ. प. यशवंत नीलकंठ कवीश्वर बुवा श्रीक्षेत्र त्रिविकेश्वर येथील सुप्रसिद्ध कीर्तमकार यांनी श्रीमंदिरात ता. १७/१/१९४१ रोजी दोन तास कीर्तन केले. बुवा स्वतः गाणारे चांगले आहेत. शिवाय विद्वान आहेत. बुवांचे कीर्तनास पेंटीची सहाय्य मुंबईचे श्री. शामराव हरि सुकटणकर यांनी केली. कीर्तनास शिर्डीची इतर बाहेरगांवकरी बरीच मंडळी आली होती. बुवाना श्रीबाबांची सर्व स्थाने व संस्थानाची व्यवस्था पाहून परमानंद झाला.

श्री. इनारदार नाशिक बाबांचे एक जुने भक्त यांचे श्रीमंदिरात एक दिवस रात्री ८ ते ९ पर्यंत श्रीएकनाथी भागवत ग्रंथाचे प्रवचन झाले.

श्री. ह. भ. प. नारायण बुवा नेवरगांवकर यांचे पौष वद्य ११ रोजी श्रीमंदिरात (बारकरी संप्रदाय पद्धतीने) कीर्तन झाले.

या महिन्यांत संस्थान गवईबुवा यांचे एक कीर्तन पौष शु. ११ स श्रीमंदिरात रात झाले.

श्री. श्रीनिवास मद्रास यांनी श्रीचे संनिध मुलाचे पहिल्या महिन्याचे पहिले श्राद्ध मुलास सद्गती प्राप्त व्हावी म्हणून केले.

शिर्डी येथील हवापाणी उत्तम आहे.

श्री. ना. खारकर.
ओं. चि.

फेब्रुवारी १९४१

या महिन्यांत श्रीचे दर्शनास खालील निरनिराळ्या ठिकाणांचे भक्तगण जाणवतात होते. त्यांची गांववार यादी पुढील प्रमाणे आहे. नाशिक, संत स्टेट, हैद्राबाद, फळतण, वांद्रे, पुणे, मुंबई, भिवंडी, वाकोला, सांताक्रुझ व पुणे.

देणग्या

आलेल्या भक्तगणांकडून आलेल्या देणग्या पावत्या बरहुकूम जमा आहेत. त्या शिवाय पुस्तके पक्षास [कानडी] पूजा किं. प्रत्येकी १ आणा, खादीच्या दोन शेंकड्या

अशा कांही वस्तुही देणगी रूपानें आल्या आहेत.

धर्मकृत्यें

या महिन्यांत एकंदर १०१ अभिषेक, १ लघुव्रत व ८ अर्चनें भक्तांचे सांगणे-
वरून करणेंत आलीं.

श्रीमहाशिवरात्रि निमित्त श्रीस मंगलस्नान अभिषेक व यावातून रात्रौ पाल-
खीची मिरवणूक झाली.

(विशेष कार्यक्रम)

श्री. राधाबाई उर्फ माईबाई दाणी नाशिक. यांनी एक दिवस श्रीमंदिरात दुपारी
४ ते ६ पर्यंत कीर्तन केले.

श्री. शामराव हरि सुकटणकर मुंबई यांनी श्रीपुढें गुरुवारी रात्रौ ८ ते ९ पर्यंत
एकतास हार्मोनियमवादन व गायन अशी हजेरी दिली.

श्री. टी. आर. प्रधान वकील मिवंडी यांनी श्रीज्ञानेश्वरीवर एकतास प्रवचन केलें.
याप्रमाणें दोन दिवस श्रीज्ञानेश्वरीवर पुराण झाले.

श्री. शंकरराव दत्ताराम बलवाली वाकोला सांताक्रुझ (मुंबई) यांनी सात दिवस
श्रीगुरुचरित्रग्रंथाचें पारयण सप्ताह श्री. द्वारकामाईत श्रीपुढें वसून कडकडीत उपोषण
करून केला.

सं. गवई याची ४ कीर्तनें झाली. मार्चशु. ११ व मार्च व ११ महाशिवरात्रि.
श्री. दासनबमी अशा दिवशी झाली.

श्री. श्री. ना. ऊर्फ नानासाहेब खारकर अं. चिटणीस (श्री. सा. सं. शि.)
यांनी सुमारे चार वर्षांपूर्वी हिराव्या चाप्याची दोमरोपे श्रीचिंलेंडीबागेत ठाण्याहून आणून
मुहाम लावली होती; त्याच्या महाशिवरात्रीचे दिवशी सुंदर मोठे फुल अतिशय सुवासिक
आले तें प्रथम श्रीचे समाधीवर अर्पण करण्यात आले.

श्रीचे लेडीबागेतील नारळीस प्रथमच आलेले फळ काहून महाशिवरात्रीचे दिवशी
त्याची पूजा करून ते फोडून त्याचा प्रसाद वाटणेत आला.

शिर्डी येथील हवा पाणी उत्तम आहे.

आपला नम्र
विठ्ठल य. मराठे

महाराष्ट्रांत प्रसिद्ध असलेले कीर्तनकार श्री. वे. शा. सं.
कवीबुवा यानी शिर्डीस आलें वेळीं दिलेला शेरा.

श्रीकृष्ण ता. १७-१-१९४१

आज रोजी शिर्डी येथें म्हणजे पवित्र साईबाबा महाराजांचें क्षेत्रांत येऊन येथे पावित्र्य व आनंद प्रत्यक्ष अनुभविल्ल. श्रीमहाराजांची कीर्तनरूपसेवा त्यांच्या कृपेने मोठ्या आनंदानें येथें झाली. येथील परिचारक भक्त मंडळी फारच प्रेमळ वाहेत महाराजांचे कृपेनें सर्वांचे कल्याण होवो. हेंच त्यांचे चरणीं मागून माझा अल्पसात्ता नंदानुभव लेख पूर्ण करीत आहे.

यशवंत नीलकंठ कवीश्वर
हरिदासानुदास

शिरडी येथील शेरे बुकातील उताराः

ॐ श्रीसाईनाथाय नमः

काल रोजी मी सायंकाळीं येथें आलो. बेळगांबाहून शनिवार रात्रौ निघाल्यापार वाटेत श्रीसाईबाबांच्या कृपेनें कोणताहि त्रास न होतां सुरक्षितपणें श्रीसाईच्या पादांचें सन्निधानी पोचलों. श्रीसाईनाथांचें मंदिर श्रीद्वारकामाई चावडी, श्री लेंडीबाग कोठे श्रीचे स्थानांचे दर्शन घेऊन पुनीत झालो व मनाला अत्यंत समाधान वाटले. येथील संस्थान मंडळींनीं माझी सर्ब कांहीं उत्तम व्यमस्था ठेविली आणि कांहीं कमी पडू दिलें नाहीं. श्रीसाईनाथांची कृपा असल्यावर काय कमी पडणार, व कोणती उणीव भासणार

असो ! श्रीसाईनाथ सर्वांचे कल्याण करो !

सही नागेश वासुदेव गुणाजी

वासुदेवाश्रम २७७ ठळकवाडी

बेळगांब

ता. २७/१/४१

अनुभव

श्री साईबाबांचें दर्शन

विना आलिया संतांच्या मना । कोण जाईल त्यांचें दर्शना ॥

श्रीसाईसम्बरित. ३०-३८

नसतां अल्लामियाचा ऋणी । चढेल काय या मशीदीं कुणी ॥

श्रीसाईसम्बरित. ११-९२

‘श्री साईलीला’ मासिकाच्या, वर्ष १५, अंक ७-८-९ यांत पान ४१ वर माझा अनुभव (ता. ३ मार्च १९३९ चा) प्रसिद्ध केलेला आहे त्यांत नमूद केल्याप्रमाणें श्रीसाईसम्बरित आम्ही दर गुरुवारी वाचात असतो आणि आरति करीत असतो. आणि त्यायोगे श्रीसाईबाबा आमचें ‘भवभय’ निवारून प्रभुपदापाशीं आम्हांस निकट आणीत आहेत असें आम्हाला वाटते.

आम्ही श्रीसाईबाबापाशीं एक नवस केला आहे आणि तो नवस पूर्ण झाल्यावर आम्ही सहकुटुंब शिरडीस जावें आणि तेथें श्रीच्या पादुक्षसंक्षिप्त श्रीसाईसम्बरिताचा सप्ताह करावा असें योजिलें आहे. हा आमचा नवस पूर्ण होण्याच्या तयारीस आला आहे पण अद्याप तो पूर्ण झाला नाही. यामुळें आम्ही अद्याप शिरडीस गेलों नव्हतो. गेल्या महिन्यांत नासिकच्या श्रीगजानन महाराज गुप्ते यांचे काहीं कामासाठीं नासिकास जाण्याचा योगायोग जुळून आला, ही संतांची सेवा म्हणून मी तेथें (नासिकास) जाण्याचें ठरविलें. तेव्हां मनांत असा एक विचार आला कीं नासिकास जरातना वाटेंत शिरडीस जाऊन श्रीसाईबाबांचें दर्शन कां घेऊं नये ? आणि श्रीचें दर्शन घेतल्यास

आमचा नवस लवकर पूर्णतंसहि जाईल.' ही प्रेरणा श्रीसाईबावाकडून झाली असावी असे वाटते. पुढे मी श्रीयुत श्रीधर नारायण खारकर सन्मान्य सेक्रेटरी श्रीसाईबाबा शिरडी संस्थान कमेटी, मु. शणै यांना पत्र लिहून माझा वेत कळविला त्यांनी उत्तरी कळविले की, श्रीसाईबाबांची इच्छा असेल तरच आपले शिरडीस जाणे होईल, आणि सर्व कांही व्यवस्था होईल. एरवी नाही." यानंतर मी शिरडीस जाणेच नक्की केले. ता. २२ जानेवारी बुधवार रोजी निघून दुसरे दिवशी गुरुवारी शिरडीस जावे असा बेत केला. पण हा सिद्धीस गेला नाही. त्याचे आधीच एक दोन दिवस मला एकदम आमांशाचा विकार जडला. तेव्हा बुधवारी निघणे अशक्यच झाले. चमत्कार असा की, गुरुवारी आम्ही नेहमीच्या कमाप्रमाणे श्रीसाईमन्चरित्र वाचू लागले तो अध्याय १३ मधील श्रीयुत बापुसाहेब बुद्दी व काकासाहेब महाजनी यांना जडलेला जुलाबाचा विकार आणि श्री बाबांच्या कुरेने बरा झालेला मजकूर वाचणेत आला, आणि त्यायोगे मनाला एक प्रकारचा आनंद झाला. श्री बाबांच्या उदीने व प्रसादाने माझा विकारहि बरा झाला आणि पुढे २।३ दिवसांनी मी शिरडीस जाणेच ठरविले. त्याचे आधी कांही दिवस पुण्याचे श्रीयुत य. ना. आठवले कंट्राक्टर आमचे घरी आले आणि मला भेटून पुण्यास गेले आणि माझ्या विनंतीप्रमाणे पुण्याहून मोटारीने नवरावळून शिरडीस कसे जावे व काय भाडे पडते इत्यादि माहिती त्यांनी पुरविली.

या प्रमाणे सर्व तयारी झाल्यावर ता. २५।१।४१ शनिवारी रात्री मेलने रं बेळगांव सोडले. आभागाडीत रेल्वे मेल सधिसच्या डब्यालगतच एका कंपार्टमेंटमध्ये चांगली जागा मिळाली. पण त्यांत एक गोम उत्पन्न झाली ती अशी:—माझे बांका वरच एक गुजराथी स्त्री येऊन बसली. रात्रीचा प्रसंग असलेमुळे मला तें बांका सोडवें लागले आणि त्या बाकांवरील लहानशा फळीवर मी माझी पथारी हातारिली. फळी फार अरुंद होती. त्या फळीवर मध्यभागी उभी पट्टी किंवा खाली दांडा नव्हता. तेव्हां तेथून खाली पडण्याचा बराच संभव होता. तो माझ्या लक्ष्यांत आला. तेव्हां श्रीसाईबाबचे स्मरण केले. त्यांच्या द्वारकामाईतील आठ्वास चिंध्यानीं टांगलेल्या चार हात लांब व एक वीतभर रुंद अशा फळीवर श्रीबाबा शयन करीत असत, त्याची मला वाटवण झाली आणि मी त्यांची प्रार्थना केली की, अशा असंत अरुंद फळीवर शयन करणारे आपक आतां या फळीवर माझे रक्षण करा. श्लोप लागेपर्यंत मी त्यांचे नांवाचा सारखा बप करीत राहिले आणि मध्यंतरी एक दोनदा जागे झाल्यावर पुनः जप कळू लागले. याचा परिणाम असा झाला की, श्रीबाबांनी त्या फळीवर माझे रक्षण केले; मला खार पडू दिले नाही. याप्रमाणे रात्रीचा प्रवास सुखरूपपणे होऊन मी रविवारी सकाळी पुण्यास आलों.

आधी ठरल्याप्रमाणे मी श्रीयुत आठवले यांचे घरी गेलो. आणि आश्रयाची गोष्ट ही केली, तेथे श्रीसाईबाबा माझे स्वागत करणेस तयार ! श्री. काकासाहेब दिक्षित यांना प्रथम शिरडीस जातांना नगरास श्री. काकासाहेब मिराकर यांचे घरी श्रीबाबांची मूर्तिमंत प्रतिमा पाहून जसा आल्हाद वाटला, तसाच आनंद मला श्री. आठवले यांचे घरी श्रीबाबांची छबी पाहून झाली. नंतर मी तेथे स्नानसंध्या आटपून मोटारस्टॅडकडे येऊन नगरच्या मोटारीत बसलो. आणि दुपारी साडेबारा वाजतां नगरास पोचलो. तेथे जवळच शिर्डीचा मोटारस्टॅड आहे असे कोणी सांगितले होते पण ते खरे नव्हते. नगरास मोटारीतून उतरतांच आमचेबरोबर प्रवास करीत असलेली एक अनोळखी सुझील बाई मला म्हणाली की, चलय मी तुम्हाला शिरडी स्टॅडकडे नेते. त्याप्रमाणे तिने मला तेथे नेले. शिरडीचे तिकीट काढले. मोटार निघण्यास अवकाश होता. तेव्हां तेथील एका खानावळीत माझे भोजन उरकून घेतले आणि बाजारांत जाऊन श्रीबाबाकरितां कांहीं फळे घेऊन येऊन मोटारीत बसलो आणि साडेपाच किंवा सहावाजणेच्या सुमारास शिरडीस दाखल झालो.

रस्त्यावरून श्रीबाबांचे भव्य समाधिमंदिर दृष्टीस पडते तें पाहून फार आनंद झाला. माझी राहणेची व्यवस्था समाधिमंदिरांतील बाहेरच्या खोलीत झाली. श्रीसमाधिमंदिरांत जाऊन श्रीबाबांना साष्टांग प्राणिपात करून बरोबर आणलेलीं फळे अर्पण केली. नंतर थोडी विश्रांति घेऊन (१) समाधिमंदिर. (२) मशीद अथवा द्वारकामाई (३) चावडी. (४) श्रीबाबांच्या गुंफेची निंब वृक्षाखालील समाधि (५) लेंडीबाग ही पंचस्थळें नष्ट पाहून घेतली आणि त्यामुळे पुष्कळ दिवस वाचनांत असलेली ही स्थळें प्रत्यक्ष पाहून मनाला फार समाधान झाले. रात्री भजन व आरति पाहिली. दुसरे दिवशी तसेच भजन काकड आरतीच्या प्रसंगी हजर राहिलो. नंतर शौच मुखमार्जन करून नासिकास निघणेचा विचार करूं लागलो. कोणी सांगितले की, मोटारीने जाण्यानें फार त्रास होतो करितां ९-९॥ वाजतां मोटारीनें अगर गाडीनें कोपरगांवास (७१८ मैल) जावें तेथून नदी ओलांडून कोपरगांग स्टेशनवरून मनमाडवरून नासिकास जावें म्हणजे नासिकास सायंकाळीं पोचतां येईल. त्याप्रमाणें मी ठरविलें पण श्रीबाबांचे भक्त श्रीसगुण मेरू नाईक यांचेकडे भेटणेस आणि श्रीबाबांचे फोटो घेणेस गेलों असतां, त्यांनीं सांगितले कीं कोपरगांवाकडून जाऊं नका, तसें गेल्यास त्रास होईल मोटारीनेच संगमनेरवरून जा म्हणजे तुम्ही नासिकला दुपारी ३-४ च्या सुमारास पोचाल. त्याप्रमाणें मी बेत बदलून रस्त्यावर मोटारीची वाट पहात राहिलों. श्रीबाबांचे दोस्त भक्त श्रीमाधवराव देशपांडे यांना भेटावें अशी इच्छा होती, पण तें

इहलोक सोडून गेले आहेत असें समजले. तसेंच ताच्या पाटील कोते यांनाहि भेटवें असें वाटलें आणि चौकशी करितां कोणी एकाचें सांगितलें की, हे पहा ! ताच्या पाटील कोते जवळच उभे आहेत. नंतर मी त्यांचेपाशीं गेलों आणि त्यांना नमस्कार करून त्यांचेपाशीं संभाषण केलें. कांहीं वेळ रस्त्यावर वाट पहात उभे असतां कोपरगांवची मोटार दहा वाजेपर्यंत आलीच नाही, पण दहाचें सुमारास संगमनेराम जाणारी मोटार आली. कोपरगांवच्या मोटारीतून जाऊन पुढें तेथून रेल्वेनें प्रवास केला असतां तर मला बराच त्रास झाला असतां व अपरात्रीं नासिकास पोचलों अमतां. संगमनेरच्या मोटारीत बसून मी निघालों, तो बाराचे सुमारास संगमनेरस पोचलों आणि तेथून लगेच नासिकच्या मोटारीतून नासिकला दुपारी ३-३॥ वाजतां सुखरूप पोचलों. सोमवार ते रविवार पर्यंत नासिकचा राहून तेथें श्रीगजानन-महाराज गुप्ते यांचे ग्रंथ तपासण्याबाबतचे काम केलें. तेथें प्रांफेसर आठवले याच्या श्रीरामकृष्णधामांत श्रीरामकृष्ण परमहंसलीला पाहणेस मिळाली. याप्रमाणें संतसेवा करून श्रीयुत हणमंतराव जोशी स्वामी यांचेबरोबर रविवारी रात्री श्रेंदरोडला आलों आणि त्यांच्या स्वदेशी इलेक्ट्रीक घड्याळ कारखान्यांत राहिलों. मंगळवारी दुपारी श्रीसाईलीला नासिकाचे संपादक श्री. रा. वा. चैसास यांचे बिन्हाडी दादराम गेलों. ते घरी नव्हते, तरी पण त्यांच्या घरेचें मंडळींनीं माझा योग्य सत्कार करून मला श्रीसाई बाब्याव दाखविलें. त्यापैकी मी कांहीं खरेदाहि केलें. दयामा अंक (व. १७ अंक ८) म्हणजे श्री. भाधवराव बळवंत देशपांडे यांचे चरित्राचा अंकहि घेतला. म्हणजे श्रीसाईबाबानें मला 'शामा'चे एकप्रकारचें अंतरंग दर्शनीहि घडविले नंतर बुधवारी सुबईहून निघून पुण्यास आलों. व तेथें एक दिवस राहून ता. ७।२।४१ शुक्रवारी रोजी घरीं सुखरूपपें पोचलों. एकंदर प्रवास फार सुखकर झाला. वाटेंत कुठेहि दगदग किंवा कसलाहि त्रास झाला नाही. हें सर्व श्रीसाईबाबांच्या कृपेचें फल होय याकरितां त्यांच्या आरतीत आरंभी म्हटल्याप्रमाणें आम्हां प्रार्थना करितों कीः—

श्रीसाईबाबा सौख्य दातार जीवा ।

चरण रजातळीं यावा भक्ता बिसांवा ।

दासां बिसांवा ॥ आरति साईबाबा ॥

अनुभव

सन १९२७-२८ च्या पुण्यातिथिसि वेहमीप्रमाणे मी आमची पत्नी आणि वडील कुलग मनोहर यांसह शिर्डीस गेलों होतो. उत्साहानंतर पुण्यातील मुसलमान म्हातारी-बाई 'श्री बाबाजान' यांचे दर्शन घेऊन मुंबईला जावे असे विचार शिर्डीतच असतांना आले. त्याप्रमाणे दौडवरून पुण्यास आलों. गाडीतच माझा पुढील कार्यक्रम ठरवून स्टेशनवर उतरल्यावर फक्त दोनच रुपये सुटे होते ते बाजूला खर्चासाठी काढून दुसऱ्या खिशांत ठेवले. पुढे व्हिक्टोरीया गाडी १॥. रफ्यांत जाऊन येण्यासाठी ठरविली. जाताना लष्कर मार्कांटातून ८ आपण्यांचा फुलांचा हार घेतला. 'श्री बाबाजान' कडे गेल्या-बरोबर त्यांनी आमच्या छोट्या मनोहरास आमच्याकडून घेऊन 'मेरा बाबा, मेरा बाबा' म्हणून शोडावेळ आपणाकडे ठेवून घेतला. त्याटिकाणी पुष्कळच फकीर-भिकारी त्यावेळी असत. त्यांना चहा आणि एक एक पाव दिला त्याचा खर्च अन्दाजी २ रुपये झाला. श्री बाबा जानच्या पुढ्यांत मी कांहीं पैसे ठेवलेच. (आतां किती ठेवले तें आठवत नाही) आणि परत आलों. पुनः गाडीत बसल्यावर सहज हात खिशांत गेला तेव्हां रु. २ हातास लागले. आठवण केली पण त्याच खिशांतून पैसे खर्च केल्याची पक्की खात्री होती, शिवाय नोट बंधारे मोडली नव्हती; यावरून मला असे वाटते की मी दोनच रुपयांत पुण्याचा खर्च भागविण्याचें ठरविलें तरी श्री साईबाबांनी त्यापेक्षाहि जास्त खर्च माझ्या हातांनी करवून पुनः मुळ भांडवल जाण्यावर ठेवले.

सन १९३१ सालीं मला चाळीसगांवच्या कोर्टांत साक्षांसाठीं जाणें भाग पडलें. मुंबईहून आदल्या रात्री निघून सकाळींच चाळीसगांवाला पोहचलों. मुंबईच्या पद्धती-प्रमाणें मला वाटलें कीं मामलेदार साहेब कोर्टामध्ये ११-११॥ वाजतां येतील पण ते फारच उशीरा आले. त्या दिवशीं माझी त्यांच्या समोर साक्ष झाली पण आरोपी (कैदी) नें मला त्रास देण्यासाठींच उलट तपासणी तहकूब ठेवली. अर्थांत दुसऱ्यावेळीं येणें भाग होतें. आणखी २३ आठवड्यांनी त्याच कामा-साठीं समन्स आलें. पण ह्यावेळीं मी आघल्या रात्री न निघतां १ दिवस सकाळीं अगोदर निघालों; तो दुपारी ३ वाजतां शिर्डीला पोहचलों. त्या रात्री श्री बापांच्या समाधीजवळील ऑफीसच्या खोलींत निजण्याचा आग्रह तेथील मंडळीपैकीं कोणांतरी केला. मी एकटाच असल्यामुळें तेंचें झोंपलों.

रात्री किती वाजले होते कोण जाणें पण अकस्मात जागा झालों तों श्रीबाबांच्या समाधीतून मधुर गायन ऐकूं येऊं लागलें. अतिशय मधुर गायन होतें. सुरवातीस

मी थोडा चाबरोलें पण मागाहून वाटलें की ही बाबांची लीला आहे; असें गायन पूर्ण कोणी कोणी ऐकल्याचें सांगतात. दुसऱ्या दिवशीं सकाळींच चाळीसगावांस जायते निघालों याच दिवशीं कोर्टाची तारीख होती आणि त्याच कामासाठीं मला पाठविलें होतें. माझ्या समजुतीप्रमाणें मी १०-४५ च्या सुमारास असलेली गाडी कोपरगांव स्टेशनवर पकडून मनमाडला सुंबईहून १२ ची गाडी मिळवीत, मग सहज १॥ वाजतां कोर्टात हजर होईन पण माझ्या श्रद्धेवर जास्त पुढें चढविण्यासाठींच को काय मी कोपरगांवत गेल्यावर स्टँडवर एकही टांगा नसून सर्व स्टेशनवर गेल्याचें समजलें आणि सोडारवा स्टेशनवर नेण्यास त्यांच्या युनीयनची परवानगी नव्हती. कोर्टात हजर होण्याच्या सबबीवर मी एक दिवस अगोदर निघालों आणि कोर्टांत मात्र हजर होतां येत नव्हें याची काळजी लागली. शिवाय माझ्या वरीष्ट्यांकडून माझ्यावर टपका येऊन डिपार्टमेंटचा शिक्षाही झाली असती. पण श्री समर्थावर विश्वास ठेवल्यानें आपल्या भक्तांची काळजी त्यांना घ्यावी लागते. गाडीला फक्त १० मिनिटें राहिली आणि मी मनोभावें बाबांना हार्दिक मारली, तों काय चमत्कार, मी माझ्या सरकारी पोषाकांत नसतांदि कांणीतरी मला 'काय फौजदार साहेब' अशी हांक मारली. कोणी हांक मारली तें टाऊक नाही पण हें ऐकून जवळचा एका खासगी पोषाकांत असलेल्या पोलीसानें माझ्या जवळ येऊन मला सल्ला केला. आणि मला काय पाहिजे म्हणून विचारलें. तीन मैलावर असलेल्या स्टेशनवर येणारी गाडी मिळवावयाची आहे हें समजल्यावरोंवर त्यांनीं ताबडतोब एका पोस्टबसला माझ्या स्वाधीन केले. मी बसलों आणि स्टेशनवर येतांच गाडी आली, अशा रितीनें मला वेळेवर कोर्टांत हजर होतां आलें. श्री बाबा अशा किली तरी लीला आपल्या भक्तांस हरषडी दखवून त्यांना योग्य मार्गावर आणीत असतात.

हल्लीं ह्या १/२ महिन्यांत माझे मित्र रा. बालकृष्ण सखाराम पाताडे, पुकाराम गो, पवार आणि डॉ. अनंतराव गो. दळवी बाबांच्या भजनी लागले आहेत. दोघे व्ही एके ठिकाणी भेटले तरी बाबांच्याच गोष्टी बोलण्यांत येतात. त्यांच्या घरी केळेचे सुगंध, अभीर, उद अगूर निरनिराळ्या फुलांचा वास येत असतो, इतकेच नव्हे तर त्यांना दृष्टांतही फार चांगले होत असतात. कालच रा. पवार बाबांच्या दर्शनांत आपल्या मंडळीसह शिर्डीस गेले आहेत.

ता. ७-३-१९४१

आपला,
नागेश आ. सावंत

श्री. श्रीधर नारायण खारकर यांसी:—

डॉ. सुमंतराव रामचंद्र माने यांचा संप्रेम नमस्कार वि. वि. आपणांस कळविण्यांत येतें कीं या पत्रासोबत कै. श्री. दामोदर सावळाराम रासने यांच्या दुखवज्याच्या सभेचा रिपोर्ट पाठविला आहे. तो आपल्या साईलिला मासिकमध्ये छापून प्रसिद्ध करणेची विनंती आहे. कळावे, लोभ असावा ही विनंति.

दत्ता-सु. पुणे शिवाजी नगर
वृत्ता तोफखाना रासने यांची चाळ,
शिवाजी नगर पुणे ५.

आपला,
S. R. Mane.

दुखवज्याची सभा.

कै. श्रीयुत दामोदर सावळाराम रासने यांच्या निघनावद्दल दुःख प्रदर्शित करण्याकरिता त्यांच्या श्री. साईनाथ प्रभात वाडीमध्ये ता. ९-२-१९४१ रोजी प्रायंकाळी साडेपांच वाजतां सभा भरली होती. सभेस पुरुष, स्त्रिया, मुलें व मुली मिळून सुमारे शे सव्वाशे मंडळी उपस्थित होती. जमलेल्या मंडळीमध्ये श्रीयुत डॉक्टर सुमंतराव रामचंद्र माने पेन्शनर हेही हजर होते. हे त्यांच्या विशेष परिचयाचे असलेमुळे त्यांनी अध्यक्षस्थान स्विकारावें अशी सूचना त्यांचे वडील चिरंजीव श्रीयुत दत्तात्रय दामोदर रासने यांनी केली, तिला सर्वांनी अनुमोदन दिल्यावर श्रीयुत डॉक्टर साहेबांनी अध्यक्षस्थान स्वीकारले व ही सभा भरविण्याचा उद्देश जमलेल्या मंडळीस सांगितला. नंतर कार्यक्रम ठरल्याप्रमाणे सभेस सुरवात झाली. प्रथमारंभी त्यांच्या परिचयाचे पांच सहा इसमांनी थोडक्यांत त्यांचे गुणानुवाद गाऊन त्यांच्या निघनावद्दल दुःख प्रदर्शित केले. नंतर श्री. साईनाथबाबा शिर्डी संस्थानचे समासद या नात्याने श्रीयुत दत्तात्रय दामोदर रासने यांचे सुमारे पाऊण तास भाषण झाले. त्यांत त्यांनी आपल्या वडिलांच्या आयुष्यातील महत्त्वाचीं कामें, त्यांनी केलेली जनसेवा, धार्मिक व सार्वजनिक कृत्याकडे दिलेल्या देणव्या व त्यांची लोकप्रियता, खांत प्रेमळ, परोपकारी व मनमिळाऊ स्वभाव इत्यादि सर्व गोष्टींचे समालोचन केले. त्यांचे भाषण फार हृदयस्पर्शी व परिणामकारक झाले, शेवटीं स्वतःकडे वळून आपल्या वडिलांचे निघनालें त्यांचा

व त्यांच्या घराण्याचा आधारस्तंभ नाहीसा झाला व जो दुःखाचा डोंगर कोसळवल्याची त्यांना आठवण झाली त्यावेळी त्यांच्या कंठ भरून आला व दुःखाधूनी त्यांचे डोळे भरून आले होते. शेवटी वडिलांनी त्यांचे अंत्यसंस्कारे त्यांना उपदेश केला व आपल्या गुरुचे चरण सोडू नको असे त्यांचेकडून अभिवचन घेतले. नंतर शेवटपर्यंत आपल्या गुरुचे नामस्मरण करीत असतांना त्यांचे देहावसान ता. २०-३-४१ रोजी रात्री सुमारे एक वाजण्याच्या सुमारास झाले. आपले वडिलांचे शवदण्ड्या आज्ञेनुसार कर्तव्य करून आपल्या वडिलांचे पाठीमागे त्यांचे नांव राखीन असे सांगून त्यांनी आपले भाषण संपविले. शेवटी सभेच्या समारोपाचे अध्यक्षाने ब्राह्मण भाषण झाले. प्रपंच कर्म त्यांनी परमार्थ कसा साधला हे उदाहरण आपल्या गमास आहे व ते अनुकरण करूया. सारखे आहे यांत संशय नाही असे त्यांनी सांगितले. मनुष्यप्राण्याचे खरे जीवन म्हणजे शेवटी मोक्षप्राप्ती मिळण्यामध्येच आहे त्यामुळे प्रत्येक प्राणीमात्रांनी आपल्या असुष्यंत मिळालेली संधि दवडू नये, असा कळकळीचा उपदेश केला. शेवटी आपण सर्व त्यांच्या पाठीमागे राहिलेल्या कुटुंबातील मंडळी व आपोष्ट यांचेबरोबर समदुःखी आहोत असे दर्शवून मृतात्म्यास ईश्वर चिरकाल शांति देवा व त्यांचे कुटुंबातील मंडळींचे व त्यांच्या आपोष्टांचे परमेश्वर समाधान करो व त्यांचे रक्षण करो अशी प्रार्थना दोन मिनिटे सर्वांनी उभे राहून मनांत केली. नंतर दुःखदण्ड्याचा ठराव सर्वांनी पास करून दुःखीत मंडळीकडे पाठविण्याचे ठरविले. नंतर सभा बरखास्त जावली.

श्रीसाईबाबा शिरडी संस्थानांत विक्रीकरितां पुस्तकें.

—*000*—

(१) सञ्चरित	किं. रु. ३॥
(२) दासगणकृत श्रीसाईनाथ स्तवन मंजरी	
(३) „ (अध्याय)	
(४) सगुणोपासना	४=
(५) प्रधान पुस्तक (इंग्रजी)	१
(६) शिरडी गाईड („)	४=

[7] R. Vanchinathan, 30, N V. Chetty street,
Triplicane, Madras [for the coloured Pictures & silver lockets]

वरील पुस्तकांकरितां व शिवाय मद्रासचे बी. व्ही. एन. स्वामीकृत इंग्रजी पुस्तक
बाबांचे विघ्नसनीय फोटो वगैरे करितां खालील पत्त्यावर लिहून खुल्ला घेणें:—

- (१) कारकून, शि. संस्थान, सु. शिरडी व पो. राहते जि. अहमदनगर
- (२) रा. रा. रामचन्द्र वासुदेव चैसास,
एडिटर, साईलीला, गोखले रोड (नॉर्थ)
दादर, मुम्बई. १४'

सौ. इंदिराबाई सुर्वेचे बाबांचे रंगित चित्र रा. रा. दा. वि. सांबारे, विलेपार्ले
यांचेकडे मिलेल.

रा. रा. वामनराव प्राणगोविंद पटेल, हेडमास्तर सोसाइटी हायस्कूल, उमरटे जि.
चरा यांचेकडे मिळणारी पुस्तकें:—

(गुजराथी) मनाचे श्लोक, हरीपाठ व गुरुस्मृती.

श्री. साईनाथ भजन माला (श्रीमती सावित्रीबाई तेंडुलकर कृत)

जॉ. व्ही. रघुनाथ L. M. & S. वांश यांचेकडे मिलेल.

श्री साईनाथ प्रसन्न

श्री साईलीला

मासिक.

दि २०]

जानेवारी, फेब्रुवारी, मार्च १९४३

[अंक १-२-३

बाबा बाबा, निशिदिनि मना बोल रे बोल बाबा ॥
बाबा नामी कितितरी असे दिव्य जादू अबाबा ॥

बा बालिश्य त्यज चरण, जा ला न भूषा नबाबा ॥
बा बाबा ना, तुज यमगुही जावयाची जबाबा ॥

नल्लिनदिलगतजलमतितरलम् । तद्वज्जीवनमतिशयचपलम् ॥

क्षणमपि सज्जनसंगतिरेका भवति भवार्णवतरणे नौका ॥ १ ॥

१९-३-४३

—शंकराचार्य

संपादक:—श्रीधर नारायण शारकर

अनुक्रमणिका

विषय

१ ह. भ. प. दासगणूमहाराजांचा लिळगूळ
२ संतांचें माहात्म्य
३ श्रीगुरु गोविंद महाराजांचे श्री साईबाबा संबंधांन उद्गार
४ श्री साईलीळा साडेसाती
५ श्री साईभक्तांस विनंति
६ श्री साईबाबांनीं दक्षिणावर्णांत समाधी कां घेतली ?
७ श्री साईबाबा शिरडी संस्थान कमिटीच्या तसेंचा अहवाल
८ शिरडी वृत्त डिसेंबर १९४२
९ अनुभव	...	२२, २३ व २४
१० शिरडी वृत्त जानेवारी व फेब्रुवारी १९४३	...	२४ व २५

SUMMARY OF CONTENTS

Subjects	Page
1 Shri Sai Baba's Charters and promises	30-31
2 Experiences	47-48
3 Visit to Shridi	32-34
4 Sai Sudha and Sai Leela	34-36
5 Shri Sai Baba and His teachings	36-37
6 Shirdi Sansthan of Sai Baba and its working	37-39
7 General informations for Devotees	39-41
8 Important correspondence from Devotees	42-47
9 Acknowledgements	

श्री साईलीला

श्री साईनाथ प्रसन्न

गोदावर्याः प्रषाहो विलसति यदुदक्पार्श्वतो योजनैकम् ।
प्रादूर्भूत्वाऽत्मभूत्या निराजनितमहे शीलधिक्षेत्रधिम्नि ॥
सर्वज्ञातीयवृन्दैर्विधिजनपदादागतैः स्तूयमानः ।
पूर्णाब्रह्मैव साक्षाद्विजयति भुवनं पावयन्साईनाथाः ॥

वर्ष २०

जा. फे. मार्च १९४३

{ अंक १-२-३

अखिल साई भक्तवृंद यांस

॥ श्लोक ॥ (इंद्रवज्रा)

हा घाडिलेला तिलगूळ सेवा ।
परस्परी लोभ विशेष टेवा ॥
एकी असे जी बहु सौख्यकारी ।
राखा तिला यत्न करून भारी ॥ १ ॥

॥ पृथ्वी ॥

दिसे पुढिल काळ हा बहु कठीण थावा करा
विचार, निजमानसीं म्हणुन ईश्वराला स्मरा ॥
तयाविण न तारिता कुणित्च संकटीं भूवरी
निरालसपणें स्मरा सदय त्यास अत्यादरीं ॥ २ ॥

सकल संतांचा चरणरज

दासगणू

संत.

संत महात्म्यांच्या लीला जीवांना कौतुकास्पद वाटतात व त्यांची सहज लक्षणे सुसुक्ष्म जीवांना उपदेशरूप होतात. त्यांच्या दर्शनाने मनाचे मळ धुऊन जाऊन देव ह्यासा वाटू लागतो व देवाचे प्रेम जडते. अशा रीतीने संत महात्म्यांचे नुसते अस्मित्वही जीवांच्या उद्धाराखा कारणीभूत होते. सर्वच संत उपदेश करून सांप्रदाय किंवा ग्रंथरचना करितात असे नाही; कोणी तसे करितात कोणी करीत नाहीत, ती जगाच्या उद्धारगतीला दोघेही सारखेच कारणीभूत होतात यांत शंका नाही. श्रीकृष्ण नाथ महाराजांनी संतांचे पुढीलप्रमाणे वर्णन केले आहे:—

ते चैतन्याचे अलंकार । कीं ब्रह्मविद्येचे ऍंगार ।

कीं ईश्वराचे मनोहर । निजमंदिर निवासा ॥ १ ॥

कीं ते भूतदयार्णव । कीं माहेरा आली कणव ।

ना ते निर्गुणाचे अवेव । निज गौरव स्वानंदा ॥ २ ॥

ते पाहती जयांकडे । त्यांचे उगवे भवसांकडे ।

परब्रह्म डोळियांपुढे । निज निवाडे उल्हासे ॥ ३ ॥

देहबुद्धिराहित्य, आत्मनिष्ठा, सदाचार, भूतदया व स्वानंदमग्नता हेच सर्व संतांचे संक्षिप्त चरित्र. तात्पर्य एकच निर्गुण निराकार देवाच्या संत ह्या समुण साकार पूर्ण असोत जीवांना देवापेक्षाही जवळच्या वाटतात व अमळ अधिकच प्रिय असतात, बाकी दोघे अंतर प्रीतीने एकरूपच आहेत. देव ते संत, संत ते देव.

ते दृष्टिआड झाले तरी चारिव्याने सर्वासमोर व भक्तांना सन्निध असतात. भक्तांच्या भक्तीने मारलेले हांकेस ते सर्वत्र हजर असतात, त्यांना भक्तीचे अंतःस्पर्श पाहिजे असते.

ज्या वेळीं ते देह पंचत्वाला अर्पण करितात त्या वेळीं सूक्ष्म देहांत प्रभुप्रेमचित्त सेवेचे ते कार्य करीत असल्यामुळे तेथील वातावरणहि हरिरूपाने भरलेले असते आणि म्हणूनच महात्म्यांचीं स्थाने प्रसादरूप असतात.

श्रीज्ञानेश्वर महाराज यांचे समाधीतून आज दृष्टांत होतात व भायवतोत्तमार्थ दर्शन घडते. तद्वतच श्रीसाई बाबा समाधी—दर्शनाने आज शेकडो भक्तांस अनुसू देत आहेत.

श्रीगुरु गोविंद महाराज

संस्थान आनंदवन, सोनगीर, जि. प. खानदेश

यांचे चरित्रांतील उतारा.

एके वेळीं श्रीगुरु गोविंद महाराज आजारी होऊन त्यांचे अंगांत जोराचा ताप आहे असें जवळचे मंडळीनें पाहून ती सर्व-चिंताकांत झाली. त्यांना असें वाटूं लागलें कीं, महाराज यांतच समाधिस्थ होणार व अशा भावना-काहुरानें सर्वच गोंधळून गेले. त्यांची सर्वांची अशी वृत्ती पाहून स्वतः श्रीगुरु गोविंद महाराज इतका ताप अंगांत असतांही म्हणाले, “तीन महात्मे है, एक ज्योति चंद्रमें मील जायेंगी, बजरंग हमकू कहता है कि तुम ह्यां रहे.” महाराजांच्या या आश्वासनामुळे व उद्गारांमुळे प्रथम जवळील मंडळीस धीर आला. नंतर एकानें विचारलें, बाकीचे महात्मे कोठें आहेत ? तेव्हां महाराजांनीं आपण शिडीचे श्री साईबाबा महाराजांच्या-बद्दल उद्गार काढीत आहोंत असें दर्शविलें. हा प्रत्यक्ष बोध महाराजांच्या सांगण्या-वरून झाल्यामुळे रा. मदन पाटील यांचे हस्तें श्रीगुरु गोविंद महाराजांचा संदेश समजलीकडे पाठविला. “श्री साईबाबा महाराजांच्या दर्शनाचा हा शेवटचा लाभ आहे. तरी बाबांच्या बालकांनीं व इतर शिष्यवृंदांनीं बाबांजवळ राहून दर्शनाचा लाभ घ्यावा” असें अगोदर त्यांनीं सर्वांनां पत्रद्वारें कळविलें. महाराज म्हणाले, “उसके बालकू हजर रहनेकुं कहो.” नंतर दोनतीन दिवसांतच थुळें येशील गांठे बकील यांचे कडे साईबाबा समाधिस्थ झाल्याबद्दलची तार आली. त्याच सुमारास दिवसा तीन वाजतां दसऱ्याचे दिवशीं, श्रीगुरु गोविंद महाराजांनीं आपल्या जवळील एका सेवकास “न्हाके आव” अशी आज्ञा केली; व त्यास आपले दंड्यावर आंजळीनें पाणी ओतण्यास सांगितलें व म्हणाले, “चंद्रमें ज्योति मिल गयी” नंतर तींनीं केशवदत्त महाराजास “चंद्रके स्थानपर जाके आना.” अशी आज्ञा केली.

श्री साईलीला साडेसाती

मृत्युलोकांत जन्म घेतलेल्या यच्चयावत्, सचेतन, अचेतन, चर, अचर, स्थावर, जंगम, वस्तू सनिराजांची साडेसाती असते. साडेसाती म्हणजे साडेसात वर्षे वक्र दृष्टि. पण या वक्रदृष्टयंतर्गत शुभ दृष्टिहि असते. साडेसाती असणाऱ्या वस्तूस ती शुभ अशुभ प्रकारांनी साडेसात वर्षे भोगावी लागते. शुभ अस्पांना, पण अशुभच बंधुतांना. सत्यलोकांपासून नागलोकांपर्यंत, ब्रह्मदेवासारख्या महनीय विभूतीपासून, अविभज्य अस्त्रिय परमाणूपर्यंतच्या अखिल वस्तूस ही छळते. तिचा प्रेम दर तीस वर्षांनी एकदां येतो व साडेसात वर्षे राहतो. या अवधीत ह्या अक्षय कित्येकांना घुळीस मिळवतात. कित्येकांना हालअपेष्टा भोगावयास लावून दांती धरून बसावयास लावतात. व कित्येकांना उन्नतपदारोपणास नेऊन पोंचवितात.

आमच्या श्री साईलीलामाईची मधली स्थिति आहे. त्यांचा जन्म १८४५ च्या मंगल चैत्र मासांत झाला. त्यांना नुकतेंच आतां कोठें २० वें व लागलें आहे. पण इतक्या अवधीत त्या एकदां दोनदां साडेसातीच्या चक्रां सांपडल्या. त्यामुळे, रजनिनाथाच्या आड अभ्र आलें म्हणजे त्यास जसें काहीं बळ दडून बसावे लागते, तसेंच त्यांना हीं वर्षे व मधून मधून काहीं काहीं महिने दडून राहणें भाग पडलें. त्यांचें दर्शन नियमितपणें होईनासें झालें. साहजिकच त्यांच्या प्रेम करणाऱ्या मुमुक्षुजनांची त्यांचेवर इतराजी झाली. त्यांचे पूर्वीचे व हल्लीचे संपादक व संचालक बाबांचे उत्साही, प्रेमळ व कळकळीचे भक्त. पण किती तरी ते संसारी. व श्री साईलीलामाईंना सुंदर वेप चढवून नटविणारे सुदृक् प्रकाशक व्यापारी दृष्टीचे. त्यांना स्वार्थाची हाव व सर्वांची भीड. शिवाय कचिभित् त्वाळ, वृथाभिमानाला व प्रकृति अस्वास्थ्याला कोण वळी पडत नाही ? पण सर्वांचा परिणाम त्यांच्यावर प्रेम करणाऱ्या मुमुक्षुगणांवर पुन्हा अनिष्ट होत चालला. मुमुक्षु वृंद घटत घटत ९०० चा ३०० वर आला व आतां तर ३०० चा १०० वर आला. संपादक व संचालक, श्रीसाईलीलामाईंचें दर्शन आतां नियमितपणें होत जाईल, अशीं शून्यगर्भ आश्वासनें देतच होते. पण कर्माणीदार मुमुक्षुसंघांनी तीं व किती सुदत मानावीत ? मानूं नयेत असेंच कोणीही म्हणणार. व आतां १०० नीं तरी मानली हेंच महद्भाग्य.

प्रत्येक गोष्टीस दोन बाजू असतात. पैकीं एक झाली, आतां दुसरी.

पण काहीं झालें तरी श्रीसाईलीलामाई ह्या बाबांचें प्रिय व लडकें अक्षय बाबांची व बाबांच्या संस्थानची प्रत्येक वारीकसारीक वार्ता, बाबांच्या भक्तजां

व इतर जगाला कळविण्याकरतांच तर त्यांचा जन्म. त्यांचेवांचून हे कार्य करणार कोण ? नियमितपणे वा अनियमितपणे हे कार्य त्याच करीत राहणार. या कामावर बाबांनीच त्यांची योजना केली आहे. त्या अखंडायुषी होवोत असाच बाबांचा त्यांना शुभाशिरवाद आहे. व म्हणूनच विलंबाने किंवा अविलंबाने त्यांचे पवित्र दर्शन होत असते. पण ते सदैव नियमितपणे होत राहिले पाहिजे अशीच संस्थान कमिटीच्या सर्व सभासदांची बळवत्तर सदिच्छा व सदाशा आहे.

आमच्या श्रीसाईलीलामाई हल्लीं नवयौवनाच्या मरांत आल्या आहेत. पण त्यांच्या तारुण्याचे, लावण्याचे व कर्तृत्वाचे तेज जगांतील आखिल मुसुधुजनांवर पाडण्याचे व त्यांच्या अवतारकार्याचे व हेतूचे योग्य साफल्य करण्याची जबाबदारी मुख्यत्वेकरून त्यांच्या प्रशस्त प्रोत्साही व प्रबुद्ध संपादकांच्या व संचालकांच्या नियमितपणावर व प्रगल्भ विचारावर अवलंबून आहे.

श्रीमाईबाई अपत्य आहेत. बाबांचे अपत्य आहेत. बाबांना प्रिय व गोड आहेत. त्यांच्याच अनुशेने त्या भक्तजनांची वेडीवाकडी सेवा करीत आहेत. त्यांना एखादे वेळीं थोडेसे मांच किंवा अस्वास्थ्य उत्पन्न झाले तर भक्तगणांनी त्यांचा राग न मानतां संपादकमहाशयास त्याची जाणीव करून देऊन कार्यक्षम करावे व माईबाई-वर अनुरागच करावा. व त्यांना संभाळून घ्यावे.

हे अपत्य इतर नियतकालिकेसारखे नाही. थोरा-मोठ्याचे आहे. त्यांचे दर्शन बाबांच्या पुण्य प्रेरणेने जसे सुलभ होते, तसेच त्यांचे पुण्य प्रेरणेने मधून मधून कांहीं काल त्यांचे दर्शन दुर्लभही पण होते. याचे कारण बाबांनाच माहीत. तथापि दर्शनांत खंड पडला म्हणजे उत्कंठा वाढते, प्रेम दुणावते व बाबांच्या अतर्क्य लीलेचे कौतुक चतुरंगुण होते ! असो.

श्रीसाईलीलामाईच्या दर्शनापासून व्यक्तिशः संपादकांस, संचालकांस किंवा संस्थान कमिटीच्या सभासदांस, व्यावाहारिक स्वार्थदृष्टीने पैची ही अपेक्षा नाही. फक्त त्यांच्या निर्वाहापुरते द्रव्य भक्तजन वर्गणीदारांकडून मिळाले म्हणजे पुरे आहे. खर्चवेच जाऊन जास्त राहिलेच तर ते संस्थान निर्धीतच पडणार.

हल्लीं संस्थान कमिटीच्या आज्ञेप्रमाणे संपादकांची व संचालकांची नवी योजना झाली आहे. श्रीलीलामाईची साडेसाती आतां संपली आहे. अतां त्या मुसुधु भक्तवृंदांना शके १८६५ साल संपेपर्यंत तूर्त तरी दर तीन तीन महिन्यांनीं एकदां पण नियमितपणे दर्शन देतील. व भक्तगणांची व बाबांची अचूक सेवा करतील अशी बळवत्तर आशा आहे.